

Da periferia creativa

POESÍA SONORA Dúas innovadoras, libres e pracenteiras experiencias da man do grupo Cinta Adhesiva, Pepe Cáccamo e Baldo Ramos.

Manuel Forcadela *Texto*

Segundo a lei de Jameson, tal e como foi enunciada e descrita por Franco Moretti, é na periferia onde se producen as innovacións que, logo, unha vez consolidadas, tenden a ocupar o centro do sistema. Na periferia diso que denominamos poesía, considerada como xénero clásico e entendida a través da súa transmisión canónica por medio do libro de papel, encóntranse eses xéneros fronteirizos, tan incómodos para os críticos, da poesía combinada con outras artes, sexan estas as artes plásticas ou a mesma música. Acontece que, desde hai un tempo, algunhas das experiencias máis innovadoras e libres e eu diría que pracenteiras que circulan a día de hoxe polo noso círculo de semiose, iso que de nominamos cultura galega, proceden desa periferia, sen que o vigor e a fermosura que semellan espaxearse teñan sido recollidos pola crítica como creo que se merecen.

Referirémonos a dúas que salientan polo seu impacto: o disco Volume 1 do grupo Cinta Adhesiva, liderado pola poeta Silvia Penas, e o libro Cara Inversa de Pepe Cáccamo e Baldo Ramos, en que se combinan poesía e son, no primeiro caso, e poesía e artes plásticas, no segundo, nunha experiencia de enorme riqueza de produción de sentidos.

Do Volume I de Cinta Adhesiva

O que se nos ofrece en forma de disco compacto, mais tamén a través da rede en diferentes lugares, e, sobre todo, de espectáculo poético-sonoro ao longo do país, é o que eu denominaría concerto para poeta

Volumen I,
Disco CD de Cinta Adhesiva
Edición Limitada, 2014

A banda confecciona un ambiente neo-wagneriano, con efectos acústicos e electrónicos, gravacións, reverberacións, ecos, distorsións, que contribúen a crear ese drama en música, con esa heroína que xa non quere cantar, saída dun coro grego, a falar sobre a nai, sobre as mulleres, sobre as ganas de matar, de destruír, mais tamén de facer e de crear.

solista. Explicareime. A difícil conciliación de música e palabra acada nesta nova modalidade unha sutil suxerencia: non se trata de pór nun escenario a unha poeta a cantar, nin sequera de combinar ese canto co recitado de textos poéticos propios, nunha combinación máis ou menos suxestiva. Desde o Schönberg de Moisés e Aaron, en que se concibe a presenza dun coro que fala, isto é, que non canta, a valoración da palabra humana como un instrumento máis dentro da experiencia sonora tense convertido nunha das teimas de certa vangarda. A voz de Silvia soa clara, limpa, matizada, e nunca exenta do engadido dramático que demanda a situación peculiar no seu percorrido polo texto. E a voz de Silvia é a que centra, a través dos seus propios discursos, o interese inicial do espectáculo ou do disco, sexa cal for a forma en que nos acheguemos a eles, mais, alén diso, o interese engadido xorde da constatación de que o fondo sonoro non é un mero fondo de acompañamento que poida dar profundidade e dimensión a ese discurso oral, senón que adquire a súa propia carta de presentación. A banda que lidera Jesús Andrés Tejada confecciona un ambiente neo-wagneriano, con efectos acústicos e electrónicos, gravacións, reverberacións, ecos, distorsións, que contribúen a crear ese drama en música, con esa heroína que xa non quere cantar, saída dun coro grego, a falar sobre a nai, sobre as mulleres, sobre as ganas de matar, de destruír, mais tamén de facer e de crear, nunha evocación na

que os tropos da linguaxe se revelan tan efectivos como os mesmos xogos acústicos a que nos vemos sometidos. E non hai nada que se poida considerar repetitivo, na medida en que en cada un dos pasos, en cada unha das encrucilladas do texto, hai solucións sonoras diferentes e tamén interpretativas, que xogan co volume, coa voz que berra ou que murmura, coas guitarras acústicas ou distorsionadas, co ritmo ou co silencio, nun entramado que deixa a sensación final de sublime, máis alá do 'sublime tecnolóxico' do que falaba Jameson.

Da cara inversa

O libro de Cáccamo e Ramos é un atentado de seda contra un dos imperativos do noso tempo: a quebra da alianza entre a linguaxe e o mundo. A asociación que se leva a cabo entre textos e obxectos subliña esta idea. As palabras que se queren vinculadas a un obxecto, adquiren na súa autonomía unha virtualidade propia, totalmente afastada do obxecto sobre o que, no momento de súa escrita, puideron, acaso, apoiarse ou xustificarse. Mais, aínda alén diso, eu diría que os obxectos tamén forman parte desta mesma quebra e, lonxe de experimentar co mundo, aparecen, tamén de partida, convertidos en espectros, uns poucos sinais máis que engadir ao carácter fantasmagórico do mundo. Así pensada, a experiencia, que lembra pola confección en libro ao aquel xa distante no tempo *Poemas de ti e de min* de Xosé María Álvarez Blázquez e o seu irmán Emilio Álvarez Blázquez, é un percorrido por

Cara inversa
Pepe Cáccamo, Baldo Ramos
Libros da Frouma, 2014

O libro é un atentado de seda contra un dos imperativos do noso tempo: a quebra da alianza entre a linguaxe e o mundo. As palabras que se queren vinculadas a un obxecto, adquiren na súa autonomía unha virtualidade propia, totalmente afastada do obxecto sobre o que, no momento de súa escrita, puideron, acaso, apoiarse ou xustificarse.

dúas linguaxes en paralelo: por unha banda, os obxectos, dispostos a través das magníficas fotografías de Anxo Cabada, e, por outra banda, os poemas, que tentan, unha vez tras outra, establecer ese diálogo imposible, reiniciando de novo, aínda que desde a nostalgia da imposibilidade, a procura do abracadabra que sinale o carácter non fantasmagórico do mundo e a posibilidade de que a palabra estea incardinada no mesmo cerne do real, ben lonxe do seu reino actual no simbólico. Digamos que a fermosura do proxecto radica na construción desoutro mundo que son os obxectos e a simulación dun conxunto de textos en paralelo, vinculados a ese novo mundo. Mais isto que acabo de enunciar aquí non sería máis que o pacto previo, o acordo inicial que se establece co lector-espectador e a partir do que se levaría a cabo a posterior experiencia estética. Porque o que nos desvelan os poemas e o seu vínculo cos obxectos que os acompañan e viceversa, é xustamente o contrario. Isto é, que si existe esa relación íntima entre a linguaxe e o mundo. E que, cando esta é percibida, dá lugar á maior das experiencias que cabe entre os humanos: a experiencia estética. Así, pois, neste soño que é en conxunto todo o libro, resultante dunha exposición, as palabras e os obxectos do mundo está intimamente conectados porque cada palabra é xa de por si un obxecto e porque cada obxecto redonda nunha mensaxe de palabras que deixan como pouso un oh de admiración, ese oh que non romantismo chegaron a definir como o auténtico Real.